

Onderzoeksprogramma 2025- 2026

Rekenkamer
Gemeente Waalre

Februari 2025

GEMEENTE
WAALRE

Inleiding

Inleiding

Werkwijze

Keuze onderwerpen

Inwonersparticipatie

Geldzorgenbeleid

Realisatiekracht

In het najaar van 2024 heeft de rekenkamer gesproken met vertegenwoordigers van alle fracties van de gemeenteraad. Naast een korte terugblik op lopende onderzoeken, lag de focus in deze bijeenkomst op het verkennen van mogelijke onderwerpen voor het Onderzoeksprogramma 2025 en 2026. Op grond van alle input heeft de rekenkamer, met in achtneming van het lopende onderzoek naar inwonersparticipatie en het al eerder toegezegde onderzoek naar de uitvoering van het geldzorgenbeleid, het onderzoeksprogramma vastgesteld voor het jaar 2025 en 2026. De Rekenkamer kiest nu voor drie onderwerpen, zodat er ruimte is om in te spelen op actualiteit en/of behoefte voor een vierde onderzoek in de loop van 2026.

Werkwijze

Inleiding

Werkwijze

Keuze onderwerpen

Inwonersparticipatie

Geldzorgenbeleid

Realisatiekracht

De rekenkamer is onafhankelijk in de keuze van de onderzoeksonderwerpen. Zij luistert daarbij wel naar wat er leeft in de gemeenteraad.

In de gezamenlijke bijeenkomst met vertegenwoordigers van alle raadsfracties is uitgebreid gesproken over allerlei mogelijke onderwerpen voor onderzoek. De deelnemers konden ook reageren op elkaars inbreng: daardoor werd het duidelijk in hoeverre een bepaald onderwerp bij meerdere fracties leeft. Er zijn door de raadsfracties veel onderwerpen voor onderzoek aangedragen: begroting en turaps en onderbesteding, personeelsbeleid en behoud van nieuwe medewerkers, participatie in sociaal domein, rendement van de taskforce sociaal domein, zorgfraude, rendement van investeringen in het sociale domein, geldzorgen, inclusiviteit en diversiteit van het beleid, wateroverlast, nut en noodzaak van regionale samenwerking, realisatiekracht van de gemeente.

Verder is gesproken over de lijst van onderwerpen die de Rekenkamer had opgesteld. Op deze lijst staan de onderwerpen: regionale samenwerking, voortzetting van het participatieonderzoek en geldzorgenbeleid. Bij de uiteindelijke keuzebepaling houdt de rekenkamer rekening met de politieke actualiteit, een zekere spreiding over de verschillende beleidsterreinen, draagvlak bij sleutelspelers en de jaarplanning van college en organisatie. Zo wordt voorkomen, dat processen elkaar doorkruisen en in de weg zitten.

Op het moment dat een onderzoek wordt opgestart, wordt het onderzoeksonderwerp verder uitgediept in een onderzoeksplan, dat ter kennisname aan gemeenteraad, college en managementteam wordt aangeboden.

Keuze onderwerpen

Inleiding

Werkwijze

Keuze onderwerpen

Inwonersparticipatie

Geldzorgenbeleid

Realisatiekracht

1. Inwonersparticipatie

Waarom

In het Bestuursakkoord en in het Collegeprogramma is veel nadruk gelegd op inwonersparticipatie. Daarom is de rekenkamer eind 2023 gestart met een onderzoek naar de praktijk van inwonersparticipatie bij een aantal concrete projecten. Het onderzoeksplan is eerder naar de gemeenteraad toegezonden en in november 2024 heeft de gemeenteraad een brief van de rekenkamer ontvangen over de stand van zaken van dit onderzoek. Bijzonder aan de werkwijze in dit onderzoek is, dat er gewerkt wordt met een Beschouw- en Meedenkteam van inwoners. Zo is de inbreng en opvattingen van inwoners over hoe de gemeente participatie en inwonersbetrokkenheid vorm geeft, ook in het onderzoek van de rekenkamer gegarandeerd.

Dit onderzoek kende een wat lastige start vanwege het ontbreken van geschikte concrete projecten en vanwege de lange doorlooptijd van de gekozen projecten. Daarom wordt het onderzoek in 2025 voortgezet. Naar verwachting wordt het onderzoek eind 2025 afgerond.

Globale inhoud onderzoek

- Onderzoek op minimaal 3 projecten / dossiers de wijze van inwonersparticipatie aan de hand van een aantal bekende succesfactoren voor geslaagde participatie uit literatuur- en landelijk onderzoek
- Onderzoek hoe rolvast inwoners, gemeenteraad, college en organisatie in het proces van de inwonersparticipatie waren.
- Ga na of het gelukt is alle groepen inwoners die bij een project/dossier een belang hebben te bereiken:
  - Zo nee, waarom niet?
  - Zo ja, wat heeft daarin goed gewerkt?
- Hoe waarderen inwoners, gemeenteraad, college en organisatie de opbrengsten van de inwonersparticipatie in dit dossier? Zijn de eventuele verschillen in waardering te verklaren?
- Tot welke aanbevelingen leidt dit onderzoek voor volgende dossiers waarbij sprake is van inwonersparticipatie?

Keuze onderwerpen

2. Geldzorgenbeleid

Waarom

In armoede leven en geldzorgen hebben, heeft grote gevolgen voor welbevinden, gezondheid, meedoen aan de samenleving, scholing en werk. Er zijn tal van regelingen voor mensen met geldzorgen, maar veel van die regelingen worden niet gebruikt door de mensen waarvoor ze zijn bedoeld. Zowel in het huidige armoedebeleid als in het nieuwe geldzorgenbeleid is daarom de vraag naar de effectiviteit van dergelijk beleid cruciaal. Het gaat dan zowel over de inhoud van het beleid (sluiten regelingen aan bij de behoeften van inwoners met geldzorgen?) als over de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de regelingen. Daarnaast is het ook wenselijk na te gaan hoe inwoners voor wie dit beleid van belang is, betrokken zijn bij het geldzorgenbeleid en inbreng hebben in de concrete uitvoering van het beleid.

Globale inhoud onderzoek

- Wat is het beleid op het terrein van armoede en geldzorgen in Waalre?
- Met welke regelingen en welke instrumenten geeft Waalre uitvoering aan dit geldzorgenbeleid?
- Wie zijn de betrokken spelers bij de uitvoering van het beleid, welke rol hebben ze en hoe is de samenwerking?
- Hoeveel rechthebbenden maken gebruik van deze regelingen?
- Op welke wijze worden rechthebbenden gewezen op het bestaan van de regelingen?
- Op welke wijze zijn inwoners met geldzorgen betrokken bij (de uitvoering van) het beleid? Wat vinden zij van het geldzorgenbeleid en van de verschillende regelingen?
- Is er inzicht bij gemeente, belangenorganisaties en maatschappelijke organisaties in de redenen en oorzaken van eventueel ondergebruik van de regelingen?
- In hoeverre helpen de bestaande regelingen in het structureel verminderen van geldzorgen en het opheffen van armoede? Welke indicatoren voor effectiviteit van het beleid zijn benoemd? Worden deze gemonitord? Worden de beoogde beleidsdoelen gerealiseerd?

Het onderzoeksplan is eind 2024 ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad.

Inleiding

Werkwijze

Keuze onderwerpen

Inwonersparticipatie

Geldzorgenbeleid

Realisatiekracht

Keuze onderwerpen

3. Realisatiekracht

Waarom

Elke gemeente, en dus ook Waalre, staat voor grote opgaven op gebied van mobiliteit, huisvesting, leefbaarheid, welzijn van inwoners, participatie, klimaat enzovoort. In Waalre hebben zowel de gemeenteraad als het college veel ambitie om ervoor te zorgen dat Waalre een levenskrachtige gemeente is en blijft, waar het goed leven is voor elke inwoner. Tegelijk is de realiteit dat zowel het realiseren van al die ambities als de middelen (geld, menskracht, wetgeving enzovoort) beperkt zijn. Het lukt soms niet om de gestelde doelen te bereiken, de begroting moet tussentijds aangepast worden en er vindt onderbesteding plaats. Dat resulteert in vragen over het realiteitsgehalte van de vele plannen en voornemens, en van de begroting. Hoe doet Waalre dat, in vergelijking met andere gemeente van dezelfde omvang?

Globale inhoud onderzoek

- Wat wordt verstaan onder realisatiekracht?
- Aan welke eisen moeten realistische voornemens/plannen voldoen?
- Wanneer kun je spreken van een realistische begroting?
- Welke obstakels ondervinden gemeenteraad, college en organisatie bij het realiseren van ambities en voornemens? Is daar inzicht in? En zo nee, hoe is dat inzicht te verkrijgen?
- Zijn er voorbeelden in de Waalrese praktijk waarbij de gemeenteraad en het college tevreden waren / zijn met de realisatiekracht van de gemeente op dat vlak? Zo ja, welke succesfactoren zijn te onderscheiden?
- Zijn er voorbeelden in de Waalrese praktijk waarbij de gemeenteraad en / of het college niet tevreden waren / zijn met de realisatiekracht van de gemeente? Zo ja, welke oorzaken spelen een rol bij deze onvrede over de realisatiekracht?
- Welk beeld over realisatiekracht en realistisch begroten komt naar voren bij vergelijkbare gemeenten?
- Welke concrete aanbevelingen voor de gemeenteraad, het college en de organisatie kunnen gedaan worden?

Het globale onderzoeksplan wordt in de eerste helft van 2026 ter kennisname aangeboden.

Inleiding

Werkwijze

Keuze onderwerpen

Inwonersparticipatie

Geldzorgenbeleid

Realisatiekracht